

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
CARINSKA UPRAVA
SREDIŠNJI URED

UPUTA BR. 3/2017

KLASA: 011-02/17-03/3
URBROJ: 513-02-1710/1-17-1

Zagreb, 23. siječnja 2017. godine

Na temelju članka 11. Zakona o carinskoj službi („Narodne novine“, br. 68/13, 30/14 i 115/16) pomoćnik ministra financija i ravnatelj Carinske uprave donosi

U P U T U

O UVJETIMA I NAČINU OSTVARIVANJA OSLOBOĐENJA OD PLAĆANJA TROŠARINE ZA UPORABU ENERGENATA I ELEKTRIČNE ENERGIJE U KOGENERACIJSKIM, MINERALOŠKIM, METALURŠKIM I ELEKTROLITSKIM PROCESIMA, PROCESIMA KEMIJSKE REDUKCIJE TE OSTALIM UPORABAMA

1. OPĆE ODREDBE

Ovom Uputom se uređuje postupanje u primjeni oslobođenja od plaćanja trošarine na:

- **energente** koji se koriste za namjene iz članka 101. stavka 1. točki 3., 4., 5., 6. i 7. Zakona o trošarinama („Narodne novine“, br. 22/13, 32/13; 81/13, 100/15, 120/15 i 115/16, u daljnjem tekstu: Zakon), odnosno u sljedećim proizvodnim procesima:
 - zajedničkoj proizvodnji toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija);
 - mineraloškim procesima;
 - dvojnomo korištenju energenata – ako se koriste kao gorivo za grijanje i istodobno za namjenu koja nije pogon ili grijanje (uporaba energenata za kemijsku redukciju te u elektrolitskim i metalurškim procesima);
 - proizvodnji električne energije;
 - za druge namjene, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje;
- **električnu energiju** koja se koristi za namjene iz članka 101. stavka 8. točki 1., 2., 4. i 6. Zakona, odnosno u sljedećim proizvodnim procesima:
 - zajedničkoj proizvodnji toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija);

- mineraloškim procesima;
- kemijskoj redukciji te elektrolitskim i metalurškim procesima;
- za proizvodnju električne energije te za održavanje sposobnosti proizvodnje električne energije.

2. NAČIN OSTVARIVANJA OSLOBOĐENJA OD PLAĆANJA TROŠARINE

Da bi osoba mogla ostvariti pravo na oslobođenje od plaćanja trošarine na energente i električnu energiju za namjene iz članka 101. stavka 1. točaka 3., 4., 5., 6. i 7. te iz članka 101. stavka 8. točaka 1., 2., 4. i 6. Zakona potrebno je ishoditi status oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda, u postupku propisanom člancima 137., 149., 155. i 160. Pravilnika o trošarinama („Narodne novine“, broj 1/17; u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Pravna ili fizička osoba koja želi nabavljati trošarinske proizvode bez plaćanja trošarine na teritoriju Republike Hrvatske mora podnijeti zahtjev za izdavanje odobrenja za oslobođenog korisnika carinskom uredu nadležnom prema svome sjedištu, odnosno prebivalištu.

Zahtjev se podnosi na Obrascu Zahtjev-OKTP koji je tiskan u Prilogu 21 Pravilnika i također se nalazi u Prilogu 1 ove Upute.

Podnošenje zahtjeva za stjecanje statusa oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda (energenata i električne energije) detaljno je uređeno člancima 57., 149., 155. i 160. Pravilnika.

Iznimno, ako gospodarski subjekt nije proizvođač energenata, ali je proizvođač električne energije i nabavlja energente koje će koristiti za proizvodnju električne energije sukladno članku 101. stavka 1. točke 3. Zakona, mora ishoditi odobrenje za oslobođenog korisnika prema članku 57. Pravilnika (npr. HEP).

3. PROIZVODNI PROCESI U KOJIMA SE KORISTE ENERGENTI I ELEKTRIČNA ENERGIJA OSLOBOĐENA OD PLAĆANJA TROŠARINE

3.1. ZAJEDNIČKA PROIZVODNJA TOPLINSKE I ELEKTRIČNE ENERGIJE U JEDINSTVENOM PROCESU (KOGENERACIJA)

Kogeneracija je proces kombinirane proizvodnje dva korisna oblika energije iz jednog energetskog izvora.

U većini kogeneracijskih sustava kemijska energija izgaranjem se pretvara u mehaničku i toplinsku energiju. Mehanička energija koristi se za proizvodnju električne energije, a toplinska energija koristi se za proizvodnju pare, zagrijavanje vode ili zraka.

Osnovna prednost kogeneracije je veća iskoristivost energenta u odnosu na standardne elektrane koje služe samo za proizvodnju električne energije te industrijske sustave koji služe samo za proizvodnju pare ili vruće vode za tehničke procese.

Glavni razlog gradnje kogeneracijskih postrojenja je mogućnost proizvodnje jeftinije električne energije u odnosu na cijenu električne energije u električnoj mreži, čime kogeneracijska postrojenja postižu bolju ekonomsku učinkovitost. Pored toga, industrijskim postrojenjima

kogeneracijski sustavi pružaju autonomiju i sigurnost u napajanju u slučaju nemogućnosti preuzimanja električne energije sa glavne mreže iz bilo kakvog razloga.

Kao gorivo u kogeneracijskim postrojenjima općenito se može koristiti biomasa, drvena građa ili vodik (u slučaju tzv. gorivih ćelija), kao i prirodni plin, ugljen, koks, mazut (teško loživo ulje), plinska ulja, električna energija i druga goriva, a izbor tehnologije za kogeneraciju ovisi o raspoloživosti i cijeni goriva.

U bitnome, moguće je oslobođenje od plaćanja trošarine za potrošnju prirodnog plina, ugljena, koksa, mazuta (teškog loživog ulja), plinskog ulja, električne energije i dr. za proizvodnju toplinske energije (pare) i električne energije u jedinstvenom procesu kogeneracije, a za taj proizvodni proces potrebno je kogeneracijsko postrojenje.

Kogeneracijska postrojenja mogu se, primjerice, koristiti u:

- toplifikaciji naselja i gradova ili kod grijanja većih komunalnih objekata i objekata javne namjene u nadležnosti državne uprave ili lokalne i područne (regionalne) samouprave (npr. škole, športske dvorane, bolnice, domovi, bazeni i slično) pri čemu se električna energija isporučuje u elektrodistribucijsku mrežu),
- procesnoj industriji (npr. u kod šećerana, mljekara, sušiona voća, prehrambenoj industriji i dr.),
- ostalim industrijama u kojima postoji potreba za toplinskom energijom za procese proizvodnje (npr. proizvodnja peleta, proizvodnja opeke, sušare drveta i dr.).

Informativni primjeri opisa proizvodnih procesa u vezi s zajedničkom proizvodnjom toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneraciji) tiskani su u Prilogu 2 ove Upute koji je njezin sastavni dio.

3.2. MINERALOŠKI PROCESI

Mineraloški proces je proizvodni proces mehaničke obrade sirovine kako bi se odvojili vrijedni minerali.

Proces se odnosi na proizvodne postupke kojima se podiže koncentracija vrijednih minerala suhim i mokrim drobljenjem i mljevenjem proizvoda koji sadrže minerale (prerada ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda), kao primjerice proizvodnja:

- crijepa,
- cigle,
- cementa,
- proizvoda od pečene gline za građevinarstvo,
- vapna,
- gipsa,
- betona,
- umjetnoga kamena,
- porculana,
- keramike,
- stakla i proizvoda od stakla,
- nevatrostalnih keramičkih proizvoda, osim za uporabu u građevinarstvu,
- vatrostalnih keramičkih proizvoda,
- keramičkih pločica i ploča,

- proizvoda dobivenih rezanjem, oblikovanjem i obradom kamena i dr..

Mineraloški procesi u smislu Zakona znače procese razvrstane u nomenklaturu NACE pod oznakom „DI 26 NACE prerada ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda“ iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 3037/90 od 9. listopada 1990. o statističkoj klasifikaciji gospodarskih djelatnosti u Uniji (SL L br. 293 od 24. 10. 1990., str. 1., s izmjenama i dopunama).

Međutim, izmjenama navedene Uredbe te donošenjem nove Uredbe Komisije Europske zajednice br. 1893/2006. Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006., kojom je ustanovljena statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2 i dopuna Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90, kao i neke uredbe EZ-a koje se odnose na specifična statistička područja, nastupile su i promjene oznaka koje se odnose na pojedine gospodarske djelatnosti, a koje su uvrštene u Nacionalnu klasifikaciju djelatnosti - HR NKD 2007 (D23) koja se primjenjuje u statističkom sustavu Republike Hrvatske od 1. siječnja 2008. godine temeljem Odluke o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. („Narodne novine“, br. 58/2007).

Odgovarajuće oznake u Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti - HR NKD 2007 (D23) u vezi s proizvodnjom ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda koje su relevantne za određenje mineraloških procesa prikazane su u Prilogu 3 ove Upute koji je njezin sastavni dio.

Informativni primjeri opisa proizvodnih procesa u vezi s mineraloškim procesima tiskani su u Prilogu 2 ove Upute koji je njezin sastavni dio.

3.3. METALURŠKI PROCESI

Metalurški proces je tehnološki proces kojim se dobiva metal iz sirovina (ruda) koje sadrže metal u određenim kemijskom spojevima. Metali se iz bogatijih ili obogaćenih ruda dobivaju uglavnom postupcima redukcije, otapanja i elektrolize.

U svim tim proizvodne postupcima dolazi do procesa redukcije. Metalurški procesi se primjenjuju i kod metala i legura kako bi se utjecalo na njihov oblik ili strukturu ili sastav ili na kombinaciju navedenog.

Metalurški procesi, primjerice, obuhvaćaju proizvodne procese navedene u Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti - HR NKD 2007 (D24) - proizvodnja metala (npr. proizvodnja legura, šipki, cijevi, žice, obojenih metala, lijevanje i dr.).

Metalurški i elektrolitski procesi često čine jedinstveni proces međusobno se preklapajući i nadovezujući.

Informativni primjeri opisa proizvodnih procesa u vezi s metalurškim procesima tiskani su u Prilogu 2 ove Upute koji je njezin sastavni dio.

3.4. ELEKTROLITSKI PROCESI

Elektrolitski proces je proizvodni proces u kojem se kroz elektrolit (tekućina, otopina u kojem se električna energija prenosi ionima) putem elektroda uronjenih u njega pušta istosmjerna električna energija. Prolaskom električne energije kroz elektrolit zatvara se strujni krug, a električna energija utiče na elektrolit tako da se pozitivni ioni grupiraju oko negativne elektrode (katode-), a negativni ioni oko pozitivne (anode+).

Komercijalna primjena elektrolize je široka, npr. dobivanje klora elektrolizom otopine kuhinjske soli ili npr. proizvodnja aluminija elektrolizom otopine aluminijeva oksida gdje se na katodi nakupljaju atomi čistog aluminija, a na anodi kisika.

Elektrolizom se mogu dobiti metali iz otopina soli ili iz talina. Metoda se upotrebljava i za pročišćavanje ili rafinaciju metala. Elektrolizom se npr. dobivaju i rafiniraju aluminij i bakar. Princip dobivanja metala elektrolizom jest proces redukcije na katodi.

Elektrolitski procesi obuhvaćaju, primjerice, proizvodne procese:

- cinčanja,
- kromiranja,
- bruniranja,
- eloksiranja i slično.

Elektrolitski i metalurški procesi često čine jedinstveni proces međusobno se preklapajući i nadovezujući.

Informativni primjeri opisa proizvodnih procesa u vezi s elektrolitskim procesima tiskani su u Prilogu 2 ove Upute koji je njezin sastavni dio.

4. ENERGENTI KOJI SE KORISTE ZA DRUGE NAMJENE, A NE KAO POGONSKO GORIVO ILI GORIVO ZA GRIJANJE ILI KAO DODATAK POGONSKOM GORIVU ILI GORIVU ZA GRIJANJE

Pravna ili fizička osoba koja u okviru svoje registrirane djelatnosti nabavlja energente iz članka 85. Zakona za druge namjene prema članku 101. stavku 1. točki 7. Zakona, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje ili kao dodatak pogonskom gorivu ili gorivu za grijanje, dužna je ishoditi odobrenje za oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda.

Odobrenje za oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda odnosi se na energente iz članka 85. Zakona za koje je propisana visina trošarine u članku 84. stavku 3. Zakona.

Pod uporabom energenata za druge namjene, između ostaloga, podrazumijeva se:

- neposredna uporaba energenata u proizvodnom procesu, npr. za podmazivanje strojeva,
- pridobivanje kemijskih proizvoda, a koja proizvodnja se ne može svrstati u procese kemijske redukcije (npr. proizvodnja boja, lakova, umjetnih gnojiva i drugo),
- neposredna uporaba energenata u proizvodnom procesu pridobivanja gume i plastike,
- neposredna uporaba energenata u proizvodnom procesu pridobivanja ostalih mineralnih proizvoda koji nisu svrstani u Nacionalnu klasifikaciju djelatnosti - HR NKD 2007 (D23) - proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda.

U slučaju kada se energenti iz članka 85. Zakona nabavljaju iz druge države članice u sustavu odgode plaćanja trošarine primatelj u Republici Hrvatskoj je u obvezi ishoditi status ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta ili registriranog primatelja.

Otprema energenata iz članka 85. Zakona na teritoriju Republike Hrvatske od strane **ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta**, neovisno o tome da li su energenti nabavljeni u RH ili uneseni/uvezeni u RH, **osobi koja nema status ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta** obavlja se:

- za energente iz članka 85. Zakona za koje je propisana visina trošarine u članku 84. stavku 3. Zakona: uz ispunjenje uvjeta iz članka 137. Pravilnika (ishođenje odobrenja za oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda);
- za ostale energente iz članka 85. Zakona (za koje nije propisana visina trošarine u članku 84. stavku 3. Zakona): kretanje se vrši uz izjavu o kupnji energenata u kojoj kupac navodi da će energente koristiti za namjene koje nisu pogon ili grijanje ili kao dodatak pogonskom gorivu te uz uvjet da ovlaštenu držatelj trošarinskog skladišta na računu upiše napomenu da su energenti otpremljeni (prodani) za namjene koje nisu pogon niti grijanje.

Svaka daljnja prodaja tih energenata na teritoriju Republike Hrvatske moguća je uz uvjet da prodavatelj na računu upiše napomenu da su energenti otpremljeni (prodani) za namjene koje nisu pogon niti grijanje te uz izjavu o kupnji energenata u kojoj kupac navodi da će energente koristiti za namjene koje nisu pogon ili grijanje ili kao dodatak pogonskom gorivu. Navedeno se odnosi na prodaju energenata pravnoj ili fizičkoj osobi koja će iste koristiti za obavljanje svoje registrirane djelatnosti.

Ogledni primjerak izjave o kupnji energenata tiskan je u Prilogu 58 Pravilnika i također se nalazi u Prilogu 4 ove Upute koji je njezini je sastavni dio.

Uvoz energenata iz članka 85. Zakona na teritorij Republike Hrvatske za druge namjene prema članku 101. stavku 1. točki 7. Zakona, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje ili kao dodatak pogonskom gorivu ili gorivu za grijanje, u svrhe neobračunavanja trošarine u trenutku carinskog postupka puštanja robe u slobodan promet moguće je:

- uz odobrenje za ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta, ili
- za energente iz članka 85. Zakona za koje je propisana visina trošarine u članku 84. stavku 3. Zakona: uz odobrenje za oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda,
- za ostale energente iz članka 85. Zakona (za koje nije propisana visina trošarine u članku 84. stavku 3. Zakona): uz popunjenu i ovjerenu izjavu o uvozu uvoznika kao dokaz da se iste neće koristiti za pogon ili grijanje **(uključujući i za daljnju prodaju)**.

Ogledni primjerak izjave o uvozu energenata tiskan je u Prilogu 57 Pravilnika i također se nalazi u Prilogu 5 ove Upute koji je njezini je sastavni dio.

U slučaju kada se energenti iz članka 85. Zakona otpremaju u sustavu odgode plaćanja trošarine u drugu državu članicu ili do mjesta na kojem energenti napuštaju teritorij Europske unije, pošiljatelj mora ishoditi status ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta odnosno status registriranog pošiljatelja kada se u sustavu odgode plaćanja trošarine otpremaju u drugu državu članicu i to nakon završenog carinskog postupka puštanja u slobodan promet u Republici Hrvatskoj.

U svrhu pojašnjenja ove točke Upute, napominje se da proizvodi navedeni u članku 85. stavku 3. Zakona se smatraju energentima samo ako su namijenjeni korištenju kao pogonsko gorivo, kao dodatak ili sredstvo za poboljšanje pogonskih goriva ili kao gorivo za grijanje te se na iste ne primjenjuje postupanje u primjeni oslobođenja od plaćanja trošarine kako je opisano u ovoj točki.

5. ELEKTRIČNA ENERGIJA KOJA SE KORISTI ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE TE ZA ODRŽAVANJE SPOSOBNOSTI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Električna energija oslobođena je plaćanja trošarine kada se koristi za proizvodnju električne energije i za održavanje sposobnosti proizvodnje električne energije uz uvjet da je proizvođač električne energije ishodio status oslobođenog korisnika.

6. PRIMJENA UPUTE I PRIJELAZNE ODREDBE

Ova Uputa se primjenjuje od dana 1. veljače 2017. godine.

Danom primjene ove Upute prestaje važiti Uputa o uvjetima i načinu ostvarivanja oslobođenja od plaćanja trošarine za uporabu energenata i električne energije u kogeneracijskim, mineraloškim, metalurškim i elektrolitskim procesima, procesima kemijske redukcije te ostalim uporabama, br. 42/13, KLASA: 011-02/13-01/32 od dana 20. lipnja 2013. godine.

**POMOĆNIK MINISTRA FINANCIJA
I RAVNATELJ CARINSKE UPRAVE**

mr. sc. Hrvoje Čović

U privitku:

- Prilog 1** - Obrazac Zahtjev – OKTP – Zahtjev za izdavanje odobrenja za oslobođenog korisnika trošarinskih proizvoda
- Prilog 2** - Informativni primjeri opisa proizvodnih procesa – kogeneracija, mineraloški procesi, metalurški procesi i elektrolitski procesi
- Prilog 3** - Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NACE Rev. 2) klasifikacija
- Prilog 4** - Izjava o kupnji energenata
- Prilog 5** - Izjava o uvozu energenata

Dostaviti:

- područnim carinskim uredima
- pomoćnicima ravnatelja, ovdje
- pismohrana

Način otpreme:

- elektroničkom poštom